

Handläggare
Karl Asp

Yttrande över motion från (V) – Lund – Pionjär i behandling av vatten

Förslag till beslut

Tekniska nämnden beslutar

att yttra sig i enlighet med förvaltningens tjänsteskrivelse.

Sammanfattning

Vänsterpartiet har i en motion till kommunfullmäktige föreslagit att ge tekniska förvaltningen och miljöförvaltningen i uppgift att rusta Lunds infrastruktur gällande hantering av dag- och spillvatten. I motionen ges olika förslag på hur kommunen kan arbeta med frågan. Bland annat lyfts behoven av utveckling av Källby reningsverk, tekniska lösningar för lokal hantering av spill- och dagvatten samt effektiviserad och minskad vattenförbrukning hos Lundaborna.

Motionen har skickats på remiss för besvarande. Tekniska förvaltningen har tagit fram ett förslag till yttrande.

Underlag för beslutet

- Tekniska förvaltningens tjänsteskrivelse, 2023-12-04
- Motion (V) – Lund – pionjär i behandling av vatten, 2023-06-08
- Beslut kommunfullmäktige § 273, 2023-10-25

Ärendet

Bakgrund

Motionen föreslår mer decentraliserade vattenlösningar med lokal behandling av dag- och spillvatten samt en holistisk syn på vattenfrågan.

I motionen ges tre förslag till beslut:

- att tekniska förvaltningen och miljöförvaltningen ges i uppdrag att i all nyproduktion och ombyggnad av fastigheter utnyttja bästa möjliga teknik för att minimera dag- och spillvattenflödet från fastigheter till Källby.
- att tekniska förvaltningen och miljöförvaltningen ges i uppdrag

att tillsammans med forskare och universitet göra en tid- och arbetsplan för en hushållsnära behandling av spillvatten som innehåller en lokal källsortering och ökad energiåtervinning för hela Lunds kommun.

- att tekniska förvaltningen och miljöförvaltningen ges i uppdrag att driva ett aktivt planarbete som initierar stadsbyggande med ett helhetsperspektiv att minimera dag- och spillvattenflödet till Källby.

Föredragning

Tekniska förvaltningens arbete och ansvar avseende dag/spillvatten

Tekniska förvaltningen arbetar både strategiskt och konkret med att anpassa vårt samhälle för att möta klimatförändringarna på ett robust sätt, vilket också berör både hanteringen av dagvatten samt ett hållbart bostadsbyggande. Tekniska förvaltningen är också förvaltare av naturreservatet Höje å i södra Lund.

Samtligt dagvatten från Lunds tätort, exklusive Brunnshög leds genom dagvattennätet endera direkt till Höje å eller indirekt via Vallkärrabäcken och Önnnerupsbäcken. Det finns inom tätorten också ett flertal öppna dagvattenlösningar såsom dammar. I den centrala stadskärnan, samt i ytterligare några mindre områden leds dagvatten till Höje å via avloppsnetet och renas tillsammans med spillvatten vid Källby avloppsreningsverk, innan vattnet släpps ut i Höje å.

Tekniska förvaltningen är i sin roll som förvaltare av allmän platsmark ansvarig för omhändertagandet av dagvatten från allmän platsmark. I samtliga ny- och ombyggnadsprojekt görs alltid en bedömning om dagvattnet kan omhändertas (infiltreras), fördröjas eller renas lokalt. Omfattningen och kapaciteten i den färdiga lösningen varierar utifrån faktorer som befintligt ledningsnät, mängden och dispositionen av den kommunala marken, markens höjd och infiltrationsförmåga samt ekonomiska faktorer. Utöver dagvatten ska även risken för skyfall – regnvatten som inte ryms inom dagvattenhanteringen – lösas. Detta innebär oftast anläggande av ytor som kan översvämmas tillfälligt vid höga flöden och ju närmre källan desto bättre.

Den bästa möjliga tekniken för omhändertagande, fördröjning och rening är att nyttja naturens egna processer. Naturliga dagvattenlösningar i tätort är dock både ytkrävande, dyra att anlägga och underhålla.

Tekniska förvaltningens svar avseende motionens förslag

I den följande texten redovisas tekniska förvaltningens svar avseende respektive av motionens förslag.

- **att tekniska förvaltningen och miljöförvaltningen ges i uppdrag att i all nyproduktion och ombyggnad av fastigheter utnyttja bästa möjliga teknik för att minimera dag- och spillvattenflödet från fastigheter till Källby.**

Kommunfullmäktige har genom beslut den 25 oktober 2023 beslutat att uppdra åt kommunstyrelsen att tillsammans med berörda nämnder och helägda bolag, arbeta för att i all nyproduktion och ombyggnad av fastigheter utnyttja bästa möjliga teknik för att minimera spillvattenflödet.

Tekniska förvaltningen har ingen möjlighet att varken i sin roll som beställare av detaljplaner eller i sin roll som markanvisare i samband med genomförande av detaljplan, ställa krav på byggnaders tekniska egenskaper, så kallade särkrav. Detta är reglerat genom plan- och bygglagen. Förvaltningen har däremot möjlighet att nå frivilla överenskommelser med byggherrar i samband med markanvisning och markförsäljning. Ambitionsnivå för en ny exploatering fastställs i köpeavtal.

När Lunds kommun själva agerar byggherre för byggnader, då oftast genom Lundafastigheter, finns möjligheten att utnyttja bästa möjliga teknik för att minimera spillvattenflödet.

- **att tekniska förvaltningen och miljöförvaltningen ges i uppdrag att tillsammans med forskare och universitet göra en tid- och arbetsplan för en hushållsnära behandling av spillvatten som innehåller en lokal källsortering och ökad energiåtervinning för hela Lunds kommun.**

Tekniska förvaltningen är positiva till att utveckla samarbetet med forskare och universitet, men anser att det måste ske inom de samarbeten som redan existerar främst inom VA SYDs ramar. Tillsammans med VA SYD och Lunds universitet deltar Lunds kommun i det europeiska projektet REWAISE för vattensmarta samhällen. I Lund har REWAISE testat nya tekniker för att rena dagvatten från föroreningar och mikroplaster genom membranrening och utvecklat metoder för att återanvända regn- och dagvatten. Försök med hushållsnära rening av spillvatten har testats inom andra projekt genom REWAISE. Värmeåtervinning från avloppsvatten på hushållsnivå har

potential, men det är oklart om det ökar problematiken med igensättning med fett i avloppsrören då vattnet som lämnar fastigheten är kallare och att fett lättare fastläggs i rören.

- **att tekniska förvaltningen och miljöförvaltningen ges i uppdrag att driva ett aktivt planarbete som initierar stadsbyggande med ett helhetsperspektiv att minimera dag- och spillvattenflödet till Källby.**

Kommunfullmäktige har genom beslut den 25 oktober 2023 uppdragit åt byggnadsnämnden att driva ett aktivt planarbete som initierar stadsbyggande med ett helhetsperspektiv att minimera dag- och spillvattenflödet. Tekniska förvaltningen ser fram emot att bidra till detta arbete.

Beredning

Ärendet har beretts av tekniska förvaltningen. Inom beredningen har förvaltningen tagit del av Servicenämndens och Byggnadsnämndens yttranden.

Barnets bästa

En bedömning av barnets bästa är att förslagets praktiska genomförande inte har en direkt påverkan på dagens barn. Ett genomförande kan dock komma att påverka kommande generationers barn, både positivt och negativt. En cirkulär och decentraliserad hantering av vatten och spillvatten innebär en bättre hushållning av vatten, vilket skapar bättre förutsättningar för tillgång till vatten i framtiden. Ett genomförande som berör större delen av den byggda miljön innebär stora ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Ekonomiska konsekvenser

Att skapa mer lokal behandling av vatten kan initialt öka kostnaderna, men på lång sikt vara lönsamt. Hushållsnära sortering av spillvatten i befintliga områden innebär att ledningsnät måste byggas om och reningsverk anpassas vilket medför stora kostnader. Att utvinna värme ur avloppsvatten på fastighetsnivå innebär en ökad kostnad för hushåll och oklart hur livscykelanalysen ser ut med ett ökat antal värmepumpar för att leda värmen från avloppsvattnet in i hushållet.

Anläggnings- och driftkostnad kostnaden för småskalig rening med dagvattenanläggningar är avsevärt högre än storskalig rening visar en modellering i Veberöd. Resultatet påvisade även att de storskaliga

Tekniska förvaltningen

Dokumenttyp
Tjänsteskrivelse

Datum
2023-12-04

Sida
5 (5)
Diarienummer
TN 2023/0376

dagvattenanläggningarna renade dubbelt så mycket och därmed är mest kostnadseffektiva.

Mikael Fritzon
Teknisk direktör

Karl-Oscar Seth
Stadsträdgårdsmästare

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:
Kommunstyrelsen

För kännedom:
Motionären